

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Barbara Górczanowska SSA Hanna Nowicka de Poraj (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa K. P.

przeciwko W. P.i Wodociągom(...)Spółce z o.o.

w K.

o ochronę własności i zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 13 grudnia 2016 r. sygn. akt I C 3268/14

1. oddala apelację;

2. przyznaje od Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Kielcach na rzecz adwokata K. K. (1) kwotę 4 636, 95 zł (cztery tysiące sześćset trzydzieści sześć złotych dziewięćdziesiąt pięć groszy) w tym 828 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym;

3. zasądza od powódki na rzecz każdego z pozwanych kwoty po 4 082zł (cztery tysiące osiemdziesiąt dwa złote) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Barbara Górczanowska SSA Andrzej Struzik SSA Hanna Nowicka de Poraj

Sygn. akt I ACa 394/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powództwo w sprawie z powództwa K. P. przeciwko W. P. i Wodociągom(...)Spółce z o. o. w K. o ochronę własności i zapłatę (punkt I sentencji), przyznał adwokatom K. K. (1) i M. P. (1) wynagrodzenia w kwotach po 4.428 zł (punkt II sentencji) oraz nie obciążył K. P. kosztami procesu (punkt III sentencji).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z nieruchomości położonej w Z. przy ul. (...), oznaczonej jako działka nr (...), dla której Sąd Rejonowy w K. prowadził księgę wieczystą nr (...), wyodrębniono dwa lokale mieszkalne o nr (...). Właścicielami lokalu mieszkalnego nr (...) o pow. 59,61 m⁽²⁾ są A. i W. P. na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej. Udział związany z własnością tego lokalu w nieruchomości wspólnej wynosi (...) części. Właścicielami lokalu mieszkalnego nr (...) o pow. 55,26 m⁽²⁾ są natomiast byli małżonkowie K. P. i J. Ś.. Udział związany z własnością wskazanego lokalu w nieruchomości wspólnej wynosi 7590/1763 części. Powyższe lokale zostały wyodrębnione i sprzedane przez Skarb Państwa Lasy Państwowe Nadleśnictwo Z.. Nadleśnictwo Z. wypowiedziało K. P. oraz W. P. umowę o dostarczanie wody ze skutkiem na 30 czerwca 2013 r. Mieszkańcy ulic (...) w Z. korzystający z wodociągu Nadleśnictwa Z. zostali poinformowani, że 31 grudnia 2012 r. upływie termin pozwolenia wodnoprawnego na ujęcie wody. Nadleśnictwo wskazało, iż zamierza wypowiedzieć umowy w zakresie dostarczania wody. Wyraziło oczekiwanie, iż korzystający niezwłocznie, po dopełnieniu niezbędnych formalności podłączą się do wodociągu zarządzanego przez Wodociągi (...) Nadleśnictwo Z. 28 grudnia 2012 r. wypowiedziało przedmiotowe umowy ze skutkiem na 30 czerwca 2013 r. Ze względu na problemy mieszkańców związane z dostarczaniem wody, Gmina Z. opracowała na własny koszt projekt budowy wodociągu, a z kolei na koszt mieszkańców opracowała projekt przyłączy wodociągowych do poszczególnych budynków. Budowa sieci wodociągowej łączącej ulicę (...) została ukończona 21 grudnia 2012 r. umożliwiając zainteresowanym mieszkańcom wykonanie przyłączy wodociągowych we własnym zakresie na podstawie posiadanych projektów oraz wpięcie się do sieci Wodociągów (...). Następnie, na zlecenie inwestora-Gminy Z. w lutym 2012 r. została sporządzona dokumentacja projektowa pn. „Projekt budowlany. Doprowadzenie wody do budynków mieszkalnych Nadleśnictwa Z. przy ulicy (...) Z.” obejmujący przyłącza wodociągowe m. in. przy ul. (...). W ramach zadania zaprojektowano przyłącza wodociągowe oraz układy pomiaru wody do działki o nr ewid.(...) przy ul. (...) – budynek wielorodzinny – dwa lokale mieszkalne o nr (...), jedno przyłącze wodociągowe wyposażone w zestaw wodomierzowy z jednym wodomierzem wewnątrz budynku oraz studnię wodomierzową. Projekt został uzgodniony przez (...) sp. z o. o. w K. pismem z dnia 15 czerwca 2012 r. Gmina Z. dla wszystkich mieszkańców ulic (...) w Z. wykonała projekty budowlane dotyczące przyłączy wodociągowych. Pomędzy pozwanym W. P. a powódką istnieje konflikt. Powódka zwróciła się do projektanta z prośbą o przygotowanie projektu dla pozwanego i jego żony oraz powódki oddzielnych przyłączy. Projektant przekonał strony, iż wspólne przyłącze będzie mniej kosztowne i najbardziej optymalne. Na tej podstawie Gmina Z. opracowała i zatwierdziła projekt budowy przyłączy. Projekt przewidywał doprowadzenie przyłączy do punktu włączenia do sieci wodociągów oraz umieszczenie trójnika, od którego byłaby doprowadzona woda do lokalu nr (...). Na wykonawcę wybrano K. K. (2), który przekazał pozwanemu W. P. projekt wykonania instalacji wodociągowej, który został opracowany dla pozwanego i powódki. K. K. (2) spotkał się z powódką celem ustalenia warunków realizacji inwestycji, w tym jej kosztów. Powódka poleciła, aby K. K. (2) pozostawił projekt, albowiem chciała się zapoznać z nim, a przyłącza nie chce jeszcze wykonywać, gdyż obowiązek ten spoczywa na Nadleśnictwie Z., z którym powódka pozostaje w sporze. K. K. (2) zwrócił się do powódki o zwrot wskazanego projektu, która odmówiła jednak argumentując, iż projekt będzie jej potrzebny. Po upływie kilku miesięcy od powyższej rozmowy z K. K. (2) skontaktował się wójt z prośbą o pomoc dla państwa P. w wykonaniu przyłączy wody. Powódka ponownie odmówiła wydania przedmiotowego projektu. Wójt na podstawie archiwalnego kompletu wystąpił z wnioskiem do pozwanej spółki o wykonanie przyłączy wyłącznie dla mieszkania pozwanego W. P., na co strona pozwana wyraziła zgodę. Inwestycja została wykonana na podstawie pierwotnego projektu, który przewidywał wykonanie przyłączy dla obu stron. Przyłącze miało być wykonane do głównego wodociągu, a następnie miała zostać przeprowadzona nitka wodociągu na nieruchomość stron, na której byłby posadowiony trójnik z odejściem do mieszkania powódki i pozwanego. Z uwagi na to, że powódka nie wyraziła zgody na budowę wodociągu, dokonano jedynej zmiany projektu, polegającej na tym, że nie został zainstalowany trójnik, a przyłącze poprowadzono bezpośrednio do mieszkania pozwanego. Nie dokonano zmiany

projektu, lecz jedynie zmiany punktu włączenia się do wodociągu. Ponieważ powódka nie zezwoliła na wjazd koparki na nieruchomość stron, wykopy pod położenie rur zostały wykonane ręcznie przez wnuków pozwanego, a pozostałe prace przez K. K. (2), wykonującego inwestycję, która została sfinansowana w całości przez W. P.. 9 października 2013 roku K. K. (2) zgłosił wykonanie przyłącza wody do lokalu mieszkalnego nr (...) należącego do A. i W. P.. 14 października 2013 r. została zaakceptowana zmiana odnośnie wykonania punktu włączenia do wodociągu. Następnie, 30 października 2013 r. służby Wodociągów (...) sp. z o. o. w K. dokonały pozytywnego przeglądu tego przyłącza. Wykopy pod położenie rur wodociągowych zostały wykonane ręcznie przez wnuków pozwanego, a w pozostałym zakresie przyłącze wykonali pracownicy firmy (...). Powyższe prace zostały sfinansowane przez małżonków A. oraz W. P.. K. P. do obecnej chwili nie wykonała przyłącza wodociągowego do swojego lokalu. Termin uzgodnienia przedmiotowego projektu budowlanego utracił ważność 15 czerwca 2015 r. pozwany W. P. wykonał przyłącze wodociągowe do swojego lokalu na podstawie projektu budowlanego wykonanego przez Gminę Z., który obejmował swoim zakresem wykonanie wspólnego przyłącza wody w zakresie całego budynku położonego przy ul. (...) w Z. tj. co do lokalu nr (...) z odrębnym opomiarowaniem. Z uwagi na brak porozumienia między stronami doszło do wykonania jedynie części przyłącza, do lokalu pozwanego W. P.. Aktualnie, na podstawie tego samego projektu możliwe jest wykonanie przyłącza wody również do lokalu nr (...). Niezbędne prace sprowadzałyby się tylko do wykonania dalszego ciągu przyłącza zgodnie z tym projektem czyli odcinka do lokalu łącznie ze studzienką wodomierzową. Jeżeli prace byłyby wykonywane na podstawie dotychczasowego projektu to trójnik należałoby założyć tam, gdzie dotychczas przewidywał projekt. Brak również przeszkód do włączenia przyłączy do wodociągu ulicznego za pomocą opasek bez wykorzystania dotychczasowego projektu, co może być zrealizowane w dwóch wariantach, stanowiących niezależne przyłącze do lokalu nr (...) od przyłącza wykonanego do lokalu nr (...). Oba wskazane warianty wymagają nowego projektu, uzgodnienia warunków technicznych oraz sporządzenia mapy do celów projektowych. Będzie to bardziej czasochłonne i kosztowne niż wykorzystanie dotychczasowego projektu wspólnego przyłącza. K. P. oraz J. Ś. we wniosku z 24 kwietnia 2014 r. domagali się upoważnienia ich przez Sąd do dokonania czynności zwykłego zarządu rzeczą wspólną (działki nr (...) przy ul. (...) w Z.) w postaci dokonania przyłącza przez W. P.. Postanowieniem z 23 lutego 2016 r., sygn. akt VIII Ns 519/14 Sąd Rejonowy w K. upoważnił K. P. oraz J. Ś. do dokonania czynności zwykłego zarządu rzeczą wspólną w postaci wyżej opisanej nieruchomości, polegającej na wykonaniu przyłącza wodociągowego do przedmiotowego lokalu mieszkalnego nr (...), na podstawie i przy korzystaniu z projektu budowlanego autorstwa A. K., opracowanego przez M. O..

Oceniając powyższe ustalenia faktyczne Sąd I instancji uznał powództwo K. P. za bezzasadne. Sąd wskazał, że dla roszczenia powódki, a co za tym idzie dla przyjęcia istnienia lub nieistnienia odpowiedzialności odszkodowawczej pomiędzy współwłaścicielami podstawę prawną stanowią przepisy regulujące zasady zarządu rzeczą wspólną, a w szczególności art. 199 i n. k.c. Sąd uznał, iż budowa przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego jest czynnością zwykłego zarządu. Pozwany W. P. i jego żona A. P., dysponując większościami udziałem w części wspólnej przedmiotowej nieruchomości, a także wobec braku współdziałania ze strony powódki, uprawnieni byli do dokonania czynności w postaci wykonania instalacji doprowadzającej wodę bieżącą do ich lokalu mieszkalnego. Powyższym działaniem pozwany W. P. nie naruszył współposiadania rzeczą wspólną, a zatem w jego zachowaniu Sąd nie dopatrywał się cech bezprawności. Sąd Okręgowy zauważył, iż art. 415 k.c. nie stanowi podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej współwłaściciela wobec innego współwłaściciela. Powódka na skutek wykonania przyłącza wodociągowego nie poniosła żadnej szkody, wartość nieruchomości nie obniżyła się, a z pozwany W. P. działał w ramach uprawnień przysługujących współwłaścicielowi. Powódka mogła bowiem wykonać niezależne przyłącze do swojego lokalu mieszkalnego, co ze względów natury technicznej było możliwe. W ocenie Sądu I instancji w ustalonym stanie faktycznym brak jest podstaw do zasądzenia na rzecz powódki zadośćuczynienia w oparciu o treść art. 445 k.c., gdyż pozwany nie dopuścił się w stosunku do powódki zawinionego działania lub zaniechania. Odnosząc się do przedłożonej dokumentacji medycznej dotyczącej pogorszeniem stanu zdrowia powódki, Sąd zauważył, że dotyczy ona, w przeważającej mierze, okresu sprzed budowy przyłącza. Przede wszystkim jednak uznał za zbędne prowadzenie dowodu z opinii biegłego, w sytuacji gdy roszczenie powódki jest nieusprawiedliwione co do samej zasady. Analizując z kolei roszczenie powódki o zapłatę odszkodowania za pogorszenie rzeczy przez obniżenia wartości nieruchomości (z uwagi na brak przedmiotowego przyłącza) jak też roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z gruntu, na którym usytuowano przyłącze, Sąd Okręgowy miał na uwadze przepisy art. 224, 225 oraz

206 k.c. i na tej podstawie przyjął, iż w niniejszej sprawie nie zostały spełnione przesłanki wskazane w powyższych przepisach. Sąd uznał, iż pozwany nie naruszył granic uprawnienia do korzystania i posiadania rzeczy wspólnej, współposiadał i korzystał z nieruchomości wspólnej w sposób, który daje się pogodzić z takim samym uprawnieniem pozostałych współwłaścicieli. Nie zakłócał władztwa powódki, nie wyzulił jej z posiadania rzeczy wspólnej, a wykonanie przyłącza nie ogranicza powódce możliwości korzystania z nieruchomości, której jest współwłaścicielem wraz z pozwanym i jego żoną. Nadal istnieje możliwość wykonania przyłącza do lokalu powódki, tym samym w ocenie Sądu I instancji brak podstaw do przyjęcia, iż nastąpiło pogorszenie wartości nieruchomości. Przeciwnie, poprzez wykonaną inwestycję wspólna nieruchomość stron zyskała przyłączenie wodne i najpewniej zyskała na wartości. Sąd Okręgowy zauważył, iż powódka uzyskała korzystne rozstrzygnięcie w postaci sądowej zgody na wykonanie czynności polegającej na wykonaniu przyłącza wodociągowego do lokalu powódki. W ocenie Sądu I instancji brak było podstaw do uwzględnienia żądania stwierdzenia nieważności czynności prawnej jako sprzecznej z ustawą, a to z art. 199 k.c. polegającej na budowie przyłącza wodnego bez zgody powódki, albowiem przedmiotowa czynność nie była czynnością przekraczającą zwykły zarząd, a ponadto była czynnością faktyczną, a nie prawną. Powódka nie została również pozbawiona posiadania ani współposiadania wspólnej nieruchomości.

Sąd I instancji przyjął, iż w stosunku do Wodociągów (...)sp. z o. o. w K. powództwo jest bezzasadne ze względu na powyższe okoliczności, a także z uwagi na brak legitymacji procesowej po stronie tej pozwanej. Spółka nie jest bowiem współwłaścicielem przedmiotowej nieruchomości jak również nie była inwestorem spornego przyłącza wodociągowego. W oparciu o treść art. 5 i 6 ustawy z 16 stycznia 2015 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (Dz. U. z 2015 r., poz. 139) Sąd Okręgowy wskazał, iż przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane zawrzeć umowę o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzania ścieków z osobą, której nieruchomość została przyłączona do sieci i która wystąpiła z pisemnym wnioskiem o zawarcie umowy, a powódka tych czynności nie dokonała.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie § 19 i 20 w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461) oraz art. 102 k.p.c.

Apelację od wyroku wywiodła powódka, zaskarżając wyrok w części, tj. w punkcie I.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez rażąco dowolną ocenę materiału dowodowego i wyciągnięcie z niego wniosków sprzecznych z zasadami prawidłowego wnioskowania:

- wadliwą bo dowolną ocenę zeznań świadka K. K. (2), A. P., J. S., M. P. (2), w zakresie w jakim zeznania ich Sąd obdarzył przymiotem wiarygodności i przyjęcie, na podstawie oceny zeznań wyżej wymienionych świadków, że powódka nie chciała wykonania przyłącza wody, a co za tym idzie samodzielnie pozbawiła się możliwości korzystania z wody bieżącej,

- pobieżną analizę załączonego do akt sprawy projektu przyłączy wykonanego przez Gminę Z. i pominięcia okoliczności, iż projekt nie tylko przewidywał włączenie się do sieci wodociągowej obu lokali przy ul. (...), w tym lokalu nr (...) stanowiącego współwłasność powódki i J. Ś. i w tym kontekście stanowił niepodzielną całość, co do której bezprawnym i zawinionym po stronie pozwanych była ingerencja weń i uznanie, że można tenże projekt podzielić i wykonać etapami, ale również, że projekt ten był ważny aż do kwietnia 2015 r., a co za tym idzie, co najmniej do tego czasu powódka legitymowała się uprawnieniem do wykonania zaprojektowanego wspólnie dla małżonków P. oraz jej i J. Ś., a sfinansowanego przez Gminę Z. projektu przyłącza, wybranemu przez siebie wykonawcy, zgodnie z kosztorysem który zostałby jej przedstawiony,

- rażąco dowolne pominięcie przez Sąd meriti okoliczności, iż wskutek wyrażenia zgody przez stronę pozwaną Wodociągi(...)sp. z o. o. w K. pozwanemu W. P. na zmianę włączenia się do sieci wodociągowej i zezwolenie na zrealizowanie przyłącza wyłącznie do pozwanego W. P. na podstawie projektu wykonanego dla wszystkich

współwłaścicieli i przewidującego włączenie obu lokali do sieci wodociągowej, powódce faktycznie zablokowano tę możliwość, uzależniając dalszą realizację projektu, którą miałyby wykonać powódka od zgody pozwanego, któremu zaś zgoda powódki nie była potrzebna, wobec dostrzeżonego przez Sąd konfliktu między współwłaścicielami nieruchomości i ustalenia w toku procesu, iż pomiędzy stronami istnieje wieloletni konflikt, a w konsekwencji, niedostrzeżenie przez Sąd meriti, iż zgoda strony pozwanej Wodociągów (...)sp. z o. o. w K. była nieuprawnionym przyzwoleniem pozwanemu W. P. na wykorzystanie wyłącznie do własnych celów, z pominięciem K. porady, sfinansowanego przez Gminę projektu, przeznaczonego wszak również dla powódki,

2. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrażę prawa procesowego, a to art. 227 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c., art. 236 k.p.c. w zw. z art. 386 § 4 k.p.c. poprzez nierozstrzygnięcie o wnioskach dowodowych powódki w postaci dowodów z opinii biegłych z zakresu szacowania nieruchomości oraz szeregu specjalności lekarskich w sytuacji, w której jedynie za pomocą wyżej wymienionych środków dowodowych można było wykazać istnienie związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy bezprawnym zachowaniem pozwanych, a obniżeniem wartości nieruchomości stanowiącą współwłasność powódki oraz szeregiem powstałych u niej schorzeń natury choćby immunologicznej wywołanych brakiem dostępu do bieżącej wody,

3. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrażę prawa procesowego, a to art. 193 § 1 k.p.c. w zw. z art. 207 § 3 i § 7 k.p.c. poprzez wadliwe zwrócenie pism procesowych powódki z 16 listopada 2016 r. pisanych przez nią bezpośrednio zawierające dalsze rozszerzenie pozwu,

4. błąd w ustaleniach faktycznych Sądu przyjęty za podstawę rozstrzygnięcia, a polegający na wadliwym i nieuprawnionym przyjęciu przez Sąd meriti, iż działanie pozwanego W. P., polegające na ingerencji w zaprojektowany uprzednio sposób włączenia się do sieci wodno-kanalizacyjnej, obejmujący przyłączenie obu posadowionych na wspólnej nieruchomości lokali do wody, niewyrażenie zgody i blokowanie powódce możliwości własnego, dalszego przyłączenia się do wyżej wymienionej sieci, próba wywarcia na powódce presji, co do konieczności zlecenia wykonania wspólnego przyłącza K. K. (2) bez jednoczesnego przedłożenia powódce przez wykonawcę szczegółowego kosztorysu ofertowego budowy takiego przyłącza, mieści się w granicach współposiadania rzeczy wspólnej i korzystania z niej w zakresie, który da się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych współwłaścicieli, a w konsekwencji nieuprawnianym do żądania przez powódkę wynagrodzenia za korzystanie przez jednego współwłaściciela z rzeczy wspólnej,

5. błąd w ustaleniach faktycznych Sądu, który legł u podstaw rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, a polegający na nieuprawnionym, wadliwym ustaleniu, iż po stronie powódki nie ma podstaw do wysnucia żądań odszkodowawczych, ani też nie wystąpiła po jej stronie krzywda uprawniająca do dochodzenia zadośćuczynienia, a działanie pozwanych nie nosiło cech bezprawności i zawinienia, stanowiąc jednocześnie realizację prawa podmiotowego z jego rażącym nadużyciem,

6. błąd w ustaleniach faktycznych Sądu przyjęty za podstawę rozstrzygnięcia, iż po stronie pozwanej spółki występuje brak legitymacji procesowej albowiem nie jest współwłaścicielem nieruchomości i nie był inwestorem przyłącza wodociągowego, z pominięciem faktu, iż na skutek wyrażenia przez pozwaną spółkę zgody na zmianę w projekcie, czy też ściślej na zmianę sposobu włączenia się do zaprojektowanej sieci wodociągowej w praktyce doszło do uniemożliwienia powódce skorzystania jak uczynił to pozwany W. P. ze sfinansowanego przez Gminę Z. darmowego projektu włączenia się do sieci oraz pozbawiono ją dostępu do podstawowego medium jakim jest bieżąca woda, czego pozwanej spółce uczynić nie było wolno, wobec prawa do zarządu rzeczą wspólną, nie tylko nieruchomością, w której usytuowano przyłącze zapewniające dopływ wody wyłącznie do wybranych współwłaścicieli, ale i projektu, który przeznaczony był dla wszystkich współwłaścicieli, w konsekwencji pominięcie przez Sąd meriti ważkiej okoliczności, iż współwłaściciele nieruchomości nie zostali potraktowani w sposób równy, a wskutek zgody pozwanej spółki, uzależniono powódkę bezprawnie od zgody pozwanego W. P. na dalszą część przyłącza, której ten już na długo przed budową swojej części przyłącza nie wyrażał.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelująca wniosła o:

- uchylenie przedmiotowego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie Sądowi Okręgowemu w Kielcach do ponownego rozpoznania,

- o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu ze skierowania do szpitala powódki z 31 stycznia 2017 r. oraz karty informacyjnej leczenia szpitalnego powódki, na okoliczność jej stanu zdrowia, najbardziej aktualnych schorzeń wywołanych brakiem dostępu do bieżącej wody (istnieją nowe dowody, które na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego nie mogły zostać zgłoszone) oraz sześć kart zdjęć mających dokumentować stopień zagrzybienia i wilgoci w mieszkaniu powódki, na okoliczność w jakich warunkach żyje, w związku z brakiem dostępu do bieżącej wody.

W piśmie z dnia 10 lutego 2017 r. powódka uzupełniła wywiedzioną apelację, zaskarżonemu wyrokowi zarzucając:

- błędną, tendencyjną, niesprawiedliwą i dowolną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego,

- błędne ustalenie stanu faktycznego,

- błędne ustalenie, że działania pozwanego W. P. i pozwanej spółki były zgodne z prawem,

- błędną interpretację art. 206 w zw. z art. 224 k.p.c.,

- bezpodstawne oddalenie roszczenia o zadośćuczynienie i spadek wartości nieruchomości (uszczerplenie majątku wspólnego),

- pominięcie zasad współżycia społecznego,

- pominięcie wniosków dowodowych powódki oraz dowodu z dokumentów, które wykluczałyby bezpodstawność twierdzenia: „że powódka nie chciała przyłączyć” i walczy o to przyłączyć od 9 października 2013 r. tj. już 3 dni od daty 5 października 2013 r. zakończenia budowy przyłącza wyłącznie do pozwanego W. P. nie mogła jednocześnie „nie chcieć przyłączyć” i żądać wyjaśnień zarówno od pozwanej spółki, a w szczególności pism wymienionych na k. 566v.

Strona pozwana Wodociągi (...) sp. z o. o. w K. w odpowiedzi na apelacji wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany W. P. w odpowiedzi na apelację wniosł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów pomocy prawnej według norm przepisanych, udzielonej pozwanemu w Sądzie II instancji z urzędu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji są prawidłowe, Sąd Apelacyjny uznaje je za własne. Zawarty w apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. jest oczywiście bezzasadny. W szczególności trudno zgodzić się z apelującą jakoby Sąd I instancji wadliwie ocenił dowód z zeznań świadków, w sytuacji gdy świadkowi w przesłuchaniach w sprawie złożyli zeznania zgodne między sobą i spójne wewnątrz. W ocenie Sądu Apelacyjnego najistotniejsze są zeznania świadka K. K. (2), który był zaangażowany w budowę przyłącza u pozwanego W. P. oraz innych mieszkańców ulic (...) w Z.. K. K. (2) jest osobą obcą dla stron postępowania, a zatem należy jego zeznaniom przyznać walor obiektywizmu. Ponadto zeznania te były szczegółowe, wyczerpujące, logiczne i spójne. Pozwoliły na ustalenie, iż K. P. odmówiła wykonania wspólnego przyłącza, który byłby poprowadzony od głównej nitki do nieruchomości wspólnej. Na jego końcu miał znajdować się trójnik z odejściem do lokalu powódki i pozwanego. Następnie gdy doszło już do czynności wykonawczych, powódka w sposób stanowczy nie pozwałała na rozpoczęcie robót, blokowała możliwość wjazdu koparki na posesję oraz czyniła inne przeszkody podczas wykonania ręcznych wykopów. Z wiarygodnych zeznań tego świadka jednoznacznie wynika, że powódka nie współpracowała z pozwanym w zakresie wykonania wspólnego przyłącza, permanentnie przeszkadzała w jego doprowadzeniu na wspólną nieruchomość. Potwierdzeniem tej relacji

są zeznania świadka J. Ś. (były mąż powódki), który, mimo iż wspierał powódkę np. w wystąpieniach do sądu, to zeznając jako świadek przedstawił fakty w sposób zbieżny z tym co podał świadek K.. Znamienne jest stwierdzenie J. Ś., iż gdyby to od niego zależało „załatwiłby sprawę w 5 minut, ustalili tyle i tyle kosztów każdy z nas ponosi i byśmy się podzielili”. Zeznania pozostałych świadków, mimo, iż zostały złożone przez członków rodziny pozwanego są wiarygodne gdyż korespondują z zeznaniami K. K. (2) oraz J. Ś.. Zarzuty powódki w tym zakresie należy uznać za chybione.

Jest poza sporem, że pozwany W. P. wykonał przyłącze wodociągowe we własnym zakresie. Postąpił tak, co wymaga podkreślenia, w związku z postawą powódki, która konsekwentnie, choć irracjonalnie, przeciwstawiała się wykonaniu wspólnego przyłącza. W ocenie Sądu Apelacyjnego działanie pozwanego nie doprowadziło jednak do naruszenia przepis art. przepisów o zarządzie nieruchomością wspólną, w szczególności zasady wyrażonej w art. 201 k.c. Zgodnie z w/w przepisem do czynności zwykłego zarządu rzeczą wspólną potrzebna jest zgoda większości współwłaścicieli, a w braku takiej zgody każdy ze współwłaścicieli może żądać upoważnienia sądowego do dokonania czynności. W świetle poglądów judykatury, które Sąd Apelacyjny aprobuje, instalowanie wodociągu do nieruchomości wspólnej należy uznać za czynność zwykłego zarządu (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 16 lipca 2010 r., II OSK 906/09, Legalis nr 543742, uchwała Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2002 r., III CZP 18/02, Legalis nr 53521). W realiach współczesnych warunków życia dostęp do bieżącej wody stanowi podstawowe medium w budynku mieszkalnym, a zatem trudno przyjąć, iż jest to czynność która miałaby wymagać zgody wszystkich współwłaścicieli jako przekraczająca zwykły zarząd. Ocena taka jest szczególnie uzasadniona w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, gdzie do wspólnej nieruchomości było już uprzednio doprowadzone przyłącze, które zostało zlikwidowane z uwagi na wypowiedzenie przez Nadleśnictwo Z. umowy o dostarczenie wody. Udział pozwanego w nieruchomości wspólnej jest większy od udziału powódki. Pozwany był zatem uprawniony do dokonania przedmiotowej czynności. Powódka natomiast jeśli czuła się pokrzywdzona działaniem powoda to mogła skorzystać z uprawnienia, o którym mowa w art. 202 k.c. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli większość współwłaścicieli postanawia dokonać czynności rażąco sprzecznej z zasadami prawidłowego zarządu rzeczą wspólną, każdy z pozostałych współwłaścicieli może żądać rozstrzygnięcia przez sąd. Powódka jednak z tego uprawnienia nie skorzystała, co zresztą nie dziwi, w sytuacji gdy działanie pozwanego w żadnym razie nie mogłoby być uznane za rażąco sprzeczne z zasadami zarządu rzeczą. Należy również odnotować, iż stosownie do treści art. 200 k.c. każdy ze współwłaścicieli jest obowiązany do współdziałania w zarządzie rzeczą wspólną. W niniejszej sprawie powódka w żaden sposób nie wywiązała się ze wskazanego obowiązku, przeciwnie uniemożliwiała prawidłowy zarząd.

Reasumując, Sąd Apelacyjny ocenił, iż Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, iż pozwany W. P. nie naruszył przepisów dotyczących zarządu nieruchomością wspólną jak również że jego zachowanie jako niezawinione nie podlega regulacji przepisów statuujących odpowiedzialność deliktową z tytułu czynu niedozwolonego.

Jeżeli zatem roszczenie powódki okazało się nieusprawiedliwione co do samej zasady bezprzedmiotowe są pozostałe zarzuty apelacji.

Całkowicie nietrafny jest zarzut związany z naruszeniem art. 227 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c., art. 236 k.p.c. w zw. z art. 386 § 4 k.p.c., a to z uwagi na uznanie, iż roszczenie powódki jest nieuprawnione co do zasady. Wobec powyższego nie było celowe dopuszczanie dowodów z zakresu szacowania nieruchomości oraz na okoliczność stanu zdrowia powódki, mające wykazać szkodę na mieniu i osobie. Skutki braku wody w mieszkaniu powódki we wskazanych sferach (nieruchomość wspólna, zdrowie) można było rozpatrywać jedynie wówczas, gdyby za tę okoliczność odpowiedzialny był pozwany. Z uwagi jednak na prawidłowe przyjęcie, iż roszczenie było niezasadne, bezprzedmiotowe stało się rozstrzygnięcie w zakresie przedmiotowych wniosków dowodów.

Z tych samych powodów chybiony okazał się zarzut naruszenia art. 193 § 1 k.p.c. w zw. z art. 207 § 3 i § 7 k.p.c. mający polegać na wadliwym zwróceniu pism procesowych powódki zawierających rozszerzenie żądania pozwu. Skoro – jak wyżej zauważono – brak było podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego za niedoprowadzenie przyłącza do lokalu powódki, to rozstrzygnięcie w zakresie rozszerzenia pozwu poprzez żądanie zasądzenia kwot pieniężnych za dalsze okresy, w których pozwana była pozbawiona dostępu do wody stało się bezprzedmiotowe.

Decyzja Sądu Okręgowego była zatem prawidłowa. Przede wszystkim jednak należy dostrzec, że zwrot powyższych pism procesowych spowodował, iż Sąd I instancji nie rozpoznał rozszerzonego żądania, a zatem nie mogło ono zostać objęte zakresem apelacji.

Sąd Apelacyjny uznał, że zarzuty, o których mowa w punktach 4,5 i 6 petitum apelacji dotyczą w istocie nie błędu w ustaleniach faktycznych, a oceny czy pozwany działał zgodnie z prawem. Są to więc zarzuty ze sfery materialoprawnej – poddają w wątpliwość dokonaną przez Sąd Okręgowy subsumpcję ustalonego stanu faktycznego pod przepisy prawa materialnego. Również i te zarzuty uznać należy za chybione.

Odnosząc się do zarzutu związanego z naruszeniem przez pozwanego W. P. zakresu współposiadania i obowiązku wypłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości wspólnej ponad przysługujący udział należy zauważyć, iż co do zasady roszczenie na podstawie art. 206 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c. i art. 225 k.c. przysługuje współwłaścicielowi, który został pozbawiony korzystania z nieruchomości wspólnej (vide uchwała Sądu Najwyższego z 19 marca 2013 r., III CZP 88/12, Legalis nr 599644). Jednakże jak prawidłowo ustalono, powódka mogła, niezależnie od działań pozwanego, dokonać przyłącza we własnym zakresie, a pozwany nie czynił jej w tym zakresie utrudnień, które skutkowałyby naruszeniem współposiadania w rozumieniu art. 206 k.c.

Odnosząc się natomiast do zarzutu związanego z oddaleniem powództwa w zakresie roszczenia o odszkodowanie za poniesioną stratę, którą powódka miała ponieść z uwagi na powstałą konieczność nabywania wody i o zadośćuczynienie za krzywdę w postaci pogorszenia stanu zdrowia powódki należy uznać, iż jest on również bezzasadny. Brak jest podstaw do przypisania zachowaniom pozwanego bezprawności co decyduje o niespełnieniu podstawowej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej na zasadzie art. 415 k.c. Stanowisko Sądu Okręgowego odnośnie tego żądania zostało prawidłowo przedstawione i uzasadnione w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia i zasługuje ono na całkowitą aprobatę.

Bezzasadny jest wreszcie zarzut opierający się na twierdzeniu – wbrew temu co przyjął Sąd Okręgowy – polegający na twierdzeniu, iż pozwanej spółce Wodociągi (...) Sp. z o. o. w K. przysługuje legitymacja procesowa w niniejszym postępowaniu. Trafnie wskazał Sąd I instancji, iż spółka nie ponosi odpowiedzialności ani odszkodowawczej ani deliktowej, gdyż nie była współwłaścicielem nieruchomości położonej przy ul. (...) w Z., ani inwestorem przyłącza wodociągu jak również nie doprowadziła swoim działaniem do pozbawienia powódki dostępu do wody, gdyż jak wyżej zauważono to powódka spowodowała, iż przedmiotowe przyłącze nie zostało doprowadzone do lokalu powódki w oparciu o projekt zaoferowany przez Gminę Z. a uzgodniony z pozwaną spółką. Stosownie do treści art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 328) dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków zawartej między przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a odbiorcą usług. W myśl z kolei art. 6 ust. cyt. ustawy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane do zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków z osobą, której nieruchomość została przyłączona do sieci i która wystąpiła z pisemnym wnioskiem o zawarcie umowy. Jednakże powódka wskazanych czynności nie dokonała, a zatem po stronie pozwanej spółki nie zaktualizował się obowiązek zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków. Wodociągi (...) sp. z o. o. w K. nie łączył z powódką żaden stosunek faktyczny ani prawny, z którego mogłaby wywodzić swoje roszczenie przeciwko tej stronie pozwanej, a tym samym po stronie spółki nie istnieje legitymacja bierna do występowania w niniejszym procesie.

Na marginesie Sąd Apelacyjny zauważa, że zgodnie z oświadczeniem pełnomocnika strony pozwanej Wodociągów (...) Sp. z o. o. w K. złożonym na rozprawie apelacyjnej u powódki zostało wykonane przyłącze przy udziale pozwanej spółki i aktualnie powódka korzysta z bieżącej wody w należącym do niej lokalu mieszkalnym. Przyłącze zostało wykonane na podstawie nie obowiązującej obecnie, ale zaktualizowanej przez stronę pozwaną dokumentacji.

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania Sąd Apelacyjny uznał apelację powódki za bezzasadną i orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku, biorąc za podstawę art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. stosownie do jego wyniku. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., albowiem motywy rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego były wyczerpujące i klarowne, a jeśli powódka w dalszym ciągu decydowała się na kwestionowanie orzeczenia Sądu I instancji, to powinna liczyć się z obowiązkiem poniesienia kosztów postępowania apelacyjnego. Fakt nienajlepszej sytuacji majątkowej powódki jak również uzyskanie zwolnienia od kosztów sądowych w postępowaniu przed Sądem Okręgowym nie stanowią wystarczających przesłanek do zastosowania art. 102 k.p.c. i zaniechania obciążania powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

Na zasądzone od powódki na rzecz każdego z pozwanych kwoty po 4.082 zł złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości po 4.050 zł oraz koszty stawiennictwa na rozprawie apelacyjnej w wysokości 32 zł.

Sąd Apelacyjny przyznał od Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Kielcach na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714) na rzecz adwokata pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata K. K. (1) kwotę 4.636,95 zł, na którą złożyła się kwota 4.428 zł, w tym 828 zł podatku VAT oraz kwota 208,95 zł tytułem stawiennictwa na rozprawie apelacyjnej.

SSA Barbara Górczanowska SSA Andrzej Struzik SSA Hanna Nowicka de Poraj